

Tjänsteskrivelse - Bergslagstaxa för Tåg i Bergslagen AB

Förslag till beslut

Hållbarhetsnämnden föreslår Regionstyrelsen föreslå Regionfullmäktige besluta följande:

1. Fastställa övergripande resevillkor, produkter och priser för Tåg i Bergslagen AB i enlighet med förslag, under förutsättning att Region Örebro län, Region Dalarna och Region Västmanland fattar likalydande beslut.
2. Därutöver i enlighet med detta ärende godkänna följande avvikelser från Bergslagstaxan inom Gävleborgs län:
  - a. Region Gävleborg ingår särskild överenskommelse med Tåg i Bergslagen AB avseende att även X-trafiks enkelbiljett och 24-timmarsbiljett ska vara giltiga inom Gävleborgs län.
  - b. För Tåg i Bergslagen AB:s enkelbiljett, som säljs av Tåg i Bergslagen AB eller dess återförsäljare, föreslås att X-trafiks enkelbiljettspriser ska gälla för enkelbiljett köpt för resa inom Gävleborgs län.
  - c. Förvaltningen genomför ovan punkter (a och b) avseende avvikelser från Bergslagstaxan när det är praktiskt genomförbart ur ett biljett- och betalsystemsperspektiv.
3. Godkänna att Tåg i Bergslagen AB:s styrelse, efter beredning med ägarlänen, har rätt att en gång per tidtabellsår besluta om prisjustering avseende Tåg i Bergslagen AB:s produktsortiment som innebär en prispförändring för enskilda relationer upp till max 5 procent med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen (med stöd utifrån förändring av konsumentprisindex).
4. Godkänna att Tåg i Bergslagen AB får genomföra marknadsaktiviteter och kampanjer för att öka attraktiviteten i trafiksystemet. Tåg i Bergslagen AB får mandat att rabattera biljetter upp till 100% under max 30 dagar.

Sammanfattning

Detta ärende redogör för förslag till övergripande resevillkor, produkter och priser samt ett antal övriga förutsättningar exempelvis hantering av prisjustering, kampanjer och ombordförsäljning för Tåg i Bergslagen AB i enlighet med bilaga ”PM - Bergslagstaxan Priser, Produkter och villkor”.

Tåg i Bergslagen AB:s styrelse har vid styrelsemöte 2022-11-18 samt 2022-12-14 beslutat att rekommendera ägarregionerna att godkänna förslaget. Förslaget ska beslutas av samtliga berörda ägarregioner.

Summering av principer för Bergslagstaxan

Den föreslagna prissättningen av Bergslagstaxan innebär för enkelbiljetter en relationsbaserad prissättning ”station till station”, där priset i grunden styrs av avståndet för en given färdväg. Därutöver föreslås ett golvpris.

Utöver enkelbiljetter omfattar Bergslagstaxan försäljning av periodbiljett som omfattar samtliga avgångar med Tåg i Bergslagen AB oavsett sträcka.

Biljetterna i Bergslagstaxan föreslås säljas till helt respektive reducerat pris. Reducerat pris skall gälla för följande resenärskategorier:

- Ungdom som ej fyllt 20 år
- Student med minst 50 % studietakt

Rabattnivå för reducerad prisnivå föreslås vara 25 % för samtliga biljettprodukter. Avrundningseffekter exkluderade.

Två barn, 0-6 år, reser alltid avgiftsfritt i sällskap med resenär med giltig biljett oavsett biljettutställare eller biljettyp. Därutöver föreslås ett familjeerbjudande gälla där två barn upp till och med 12 år reser avgiftsfritt på Tåg i Bergslagen AB i sällskap med resenär med giltig biljett ur Tåg i Bergslagen AB:s biljettsortiment.

Respektive ägarregion har enligt förslaget möjlighet att upprätta avtal med Tåg i Bergslagen AB gällande giltighet för respektive RKM:s egna biljettsortiment att gälla på Tåg i Bergslagen AB. Därutöver föreslås respektive ägarregion kunna fatta beslut om avsteg från Bergslagstaxans prissättning inom dess respektive trafikområde.

Förslag till Region Gävleborgs avvikelser från Bergslagstaxan inom Gävleborgs län

- a) Region Gävleborg ingår särskild överenskommelse med Tåg i Bergslagen AB avseende att även X-trafiks enkelbiljett och 24-timmarsbiljett ska vara giltiga inom Gävleborgs län.
- b) För Tåg i Bergslagen AB:s enkelbiljett, som säljs av Tåg i Bergslagen AB eller dess återförsäljare, föreslås att X-trafiks enkelbiljettspriser ska gälla för enkelbiljett köpt för resa inom Gävleborgs län.
- c) Förvaltningen genomför ovan punkter (a och b) avseende avvikelser från Bergslagstaxan när det är praktiskt genomförbart ur ett biljett- och betalsystemsperspektiv.

Ärendet

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Gävleborg, Dalarna, Örebro och Västmanland, (i ärendet benämnda RKM), är gemensamma ägare av Tåg i Bergslagen AB.

X-trafiks biljetter har idag följande giltigheter hos Tåg i Bergslagen AB:

- 30-dagars, årsbiljett, fritidsbiljett, skolbiljett, ledsagarbiljett samt seniorbiljett (gäller för resa med Tåg i Bergslagen AB inom Gävleborgs län utifrån på biljetten angiven sträcka).
- 30-dagars/årsbiljett med biljettgiltighet över länsgräns (gäller för resa med Tåg i Bergslagen AB till/från Falun).
- 30-dagars/årsbiljett, fritidsbiljett samt seniorbiljett med läns giltighet (gäller för resa med Tåg i Bergslagen AB till/från Falun, Horndalsbruk, Fors och Avesta/Krylbo).
- Skolbiljett och ledsagarbiljett (gäller för resa med Tåg i Bergslagen AB inom Gävleborgs län).
- Enkelbiljett och 24-timmarsbiljett gäller ej för resa med Tåg i Bergslagen AB.

I samband med att trafikavtalet som Tåg i Bergslagen AB ingått med VR Sverige AB träder i kraft vid tidtabellskiftet i december 2023 (T24) förändras avtalsformen från tjänstekoncession till bruttoavtal. Som följd av detta flyttas ansvaret för bland annat biljettförsäljning, prissättning och produktsortiment från trafikföretaget till beställaren, det vill säga Tåg i Bergslagen AB.

Med anledning av det förändrade ansvaret har under sommaren och hösten 2022 ett arbete genomförts av Tåg i Bergslagen AB och ägarrepresentanter med att ta fram förslag till resevillkor, produkter och priser för Tåg i Bergslagen AB under arbetsnamnet Bergslagstaxan vilken ska gälla från och med december 2023 i samband med tidtabellskiftet. Förslaget ska beslutas av samtliga berörda ägarregioner. Tåg i Bergslagen AB:s styrelse har vid styrelsemöte 2022-11-18 samt 2022-12-14 beslutat att rekommendera ägarregionerna att godkänna förslaget.

Summering av principer för Bergslagstaxan

Den föreslagna prissättningen av Bergslagstaxan innebär för enkelbiljetter en relationsbaserad prissättning ”station till station”, där priset i grunden styrs av avståndet för en given färdväg. Därutöver föreslås ett golvpris.

Utöver enkelbiljetter omfattar Bergslagstaxan försäljning av periodbiljett som omfattar samtliga avgångar med Tåg i Bergslagen AB oavsett sträcka.

Biljetterna i Bergslagstaxan föreslås säljas till helt respektive reducerat pris. Reducerat pris skall gälla för följande resenärskategorier:

- Ungdom som ej fyllt 20 år
- Student med minst 50 % studietakt

Rabattnivå för reducerad prisnivå föreslås vara 25 % för samtliga biljettprodukter. Avrundningseffekter exkluderade.

Två barn, 0-6 år, reser alltid avgiftsfritt i sällskap med resenär med giltig biljett oavsett biljettutställare eller biljettyp. Därutöver föreslås ett familjeerbjudande gälla där två barn upp till och med 12 år reser avgiftsfritt på Tåg i Bergslagen AB i sällskap med resenär med giltig biljett ur Tåg i Bergslagen AB:s biljettsortiment.

Respektive ägarregion har enligt förslaget möjlighet att upprätta avtal med Tåg i Bergslagen AB gällande giltighet för respektive RKM:s egna biljettsortiment att gälla på Tåg i Bergslagen AB. Därutöver föreslås respektive ägarregion kunna fatta beslut om avsteg från Bergslagstaxans prissättning inom dess respektive trafikområde.

Förslag till Region Gävleborgs avvikelser från Bergslagstaxan inom Gävleborgs län

- a) Region Gävleborg ingår särskild överenskommelse med Tåg i Bergslagen AB avseende att även X-trafiks enkelbiljett och 24-timmarsbiljett ska vara giltiga inom Gävleborgs län.
- b) För Tåg i Bergslagen AB:s enkelbiljett, som säljs av Tåg i Bergslagen AB eller dess återförsäljare, föreslås att X-trafiks enkelbiljettspriser ska gälla för enkelbiljett köpt för resa inom Gävleborgs län.
- c) Förvaltningen genomför ovan punkter (a och b) avseende avvikelser från Bergslagstaxan när det är praktiskt genomförbart ur ett biljett- och betalsystemsperspektiv.

Kostnader och finansiering

Beslutet innebär inga kostnader.

Konsekvensbeskrivningar

Arbetsmiljö

Förslaget ses inte påverka arbetsmiljön inom den egna organisationen.

Social hållbarhet

Att möjliggöra kollektivtrafikresor både inom- och till andra län är både en resurs och ett villkor för att göra det möjligt att delta i samhället. Det påverkar invånarnas vardag och möjlighet att delta i studie- och arbetsliv och i andra sociala sammanhang. Det är en resurs som skulle kunna fördelas jämt eller ojämnt, och därmed också ge konsekvenser jämt, eller ojämnt, över befolkningen. Beslutet avseende införande av Bergslagstaxan samt Region Gävleborgs avvikelser från

Bergslagstaxan inom Gävleborgs län innebär att Region Gävleborg tar ansvar för hur denna resurs fördelas. Beslutet är positivt för den sociala hållbarheten och förenklar och harmoniserar biljettregler och priser inom Gävleborgs län oavsett om resor genomförs med X-trafiks bussar eller med Tåg i Bergslagens tåg.

Miljömässig hållbarhet

Ett väl fungerande trafiksystem med bland annat fördelaktiga restider samt enkla biljettregler inom- samt mellan län kan medverka till att fler väljer hållbara transportsätt. Detta bidrar till att uppnå uppsatta miljömål.

Ekonomisk hållbarhet

Ärendet bidrar bland annat till ökade möjligheter för arbets- och studiependling vilket kan bidra till förbättrad kompetensförsörjning.

Expedieras till

Trafik-, kultur- och folkhögskoledirektör
Avdelningschef X-trafik

Andréas Eriksson
Avdelningschef X-trafik

Linda Landström
Utvecklingsstrateg